

Sesizare exceptie neconstitutionalitate art. 192 alin.1 și 308 alin.10 CPP, Judecător Victor Sandu**De la :** Victor Sandu

V, 26 Mar, 2021 13:11

Subject : Sesizare exceptie neconstitutionalitate art. 192 alin.1 și 308 alin.10 CPP, Judecător Victor Sandu

3 fișiere atașate

Către : secretariat@constcourt.md

Bună ziua,

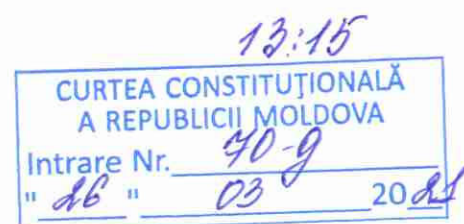
am expediat Sesizare exceptie neconstitutionalitate art. 192 alin.1 și 308 alin.10 CPP și actele anexate.(semnate electronic)
Vă rog să confirmați recepționarea.

Vă multumesc mult,
Judecător Victor Sandu.

Incheiere ridicarea exceptiei de neconstitutionalitatii Catlabuga Sergiu în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin.(5) Cod penal.semnat.pdf
412 KB

Sesizare exceptie neconstitutionalitate art. 192 alin.1 și 308 alin.10 CPP, Sandu Victor.semnat.pdf
443 KB

inc_16_277_21 Catlabuga Sergiu Gheorghe art. 49_190_al.5CP, schimbat din arest preventiv in eliberarea sub cautiune, Extras din incheiere.semnat.pdf
369 KB

ÎN CHEIERE

mun. Chișinău

19 martie 2021, ora 15:00

Instanța de judecată a Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana)

Având în componență:

Președintele ședinței, Judecător

Grefier

Cu participarea:

Procurorului

Apărătorului

Interpretului

Victor Sandu

Titomir Cristina

Mircea Ciobanu

Cirimpei Alen

Penov Serghei

examinând în ședința închisă demersul procurorului în Procuratura Mun. Chișinău, Oficiul Principal, Mircea Ciobanu, cu privire la prelungirea măsurii preventive sub formă de arest preventiv, pentru o perioadă de 30 zile, învinuitului **Catlabuga Sergiu Gheorghe**, născut

CONSTATĂ:

Instanței de judecată i-a fost înaintat demersul procurorului în Procuratura Mun. Chișinău, Oficiul Principal, Mircea Ciobanu cu privire la prelungirea măsurii preventive sub formă de arest preventiv, pentru o perioadă de 30 zile în privința învinuitului **Catlabuga Sergiu Gheorghe**, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 46, 190 alin.(5) Cod penal.

În motivarea demersului înaintat procurorul a menționat că, riscul eschivării de la urmărire penală și judecată a devenit actual, mai ales odată cu înaintarea acuzării, ceea ce trezește supoziții puternice învinuitului despre probabilitatea condamnării sale. Totodată există riscul că, în cazul aplicării unei alte măsuri preventive, învinuitul ar putea influența martorii, învinuții și tăinui sau distruge probele, fapt ce ar împiedica justa soluționare a cauzei și aflarea adevărului în cadrul prezentului proces penal.

*În cadrul procesului de judecată procurorul a susținut demersul cu privire la prelungirea măsurii preventive sub formă de arest preventiv, pentru o perioadă de 30 zile, învinuitului **Catlabuga Sergiu Gheorghe**.*

Învinuitul și avocatul au solicitat respingerea demersului ca fiind nefondat, neântemeiat și superficial.

Studiind materialele cauzei, audiind opiniile participanților prezenți la proces, instanța de judecată consideră oportun de a sesiza din oficiu Curtea Constituțională pentru a supune controlului constituționalității sintagmei conținute în prevederile art. art. 192 alin.(1), 308 alin.(10) Cod Procedură Penală din următoarele considerente:

Conform prevederilor art. 7 alin.(3) CPP - dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

Potrivit art. 135 alin.(1) lit.a), g) din Constituția RM, „Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție

Astfel, în conformitate cu prevederile pct. 4 a Hotărârii nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit a) și g) din Constituția Republicii Moldova și anume: *Judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:* (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la

soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

În această ordine de idei, instanța reține faptul că art. 192 alin.(1) Cod de Procedură Penală, și anume „*Liberarea provizorie pe cauțiune poate fi acordată în cazul în care este aplicată măsura asiguratorie pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune și s-a depus cauțiunea stabilită de judecătorul de instrucție sau de către instanță.*”, dar și a al art. 308 alin.(10) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova care indică că ” *În cazul pronunțării hotărârii privind liberarea provizorie a persoanei pe cauțiune, învinuitul este ținut sub arest pînă cînd cauțiunea stabilită de judecător nu va fi depusă la contul de depozit al procuraturii.*”, constituie obiectul controlului constituționalității prin prisma art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția RM și pct. 82 al Hotărârii nr. 2 din 09.02.2016.

Instanța de judecată atestă cu certitudine că, la moment nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate - anume contradictorialitatea prevederilor art.192 alin.(1) cât și art. 308 alin.(10) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova.

În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (6) CPP- hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

Urmare a celor indicate, suprapuse la textele de lege enunțate, instanța de judecată ajunge la concluzia de ridica din oficiu excepția de neconstituționalitate, în cadrul judecării demersului cu privire la prelungirea măsurii preventive sub formă de arest preventiv, pentru o perioadă de 30 zile, învinuitului **Catlabuga Sergiu Gheorghe**, în vederea controlului constituționalității prevederilor art. 192 alin.(1) Cod de Procedură Penală, și anume „*Liberarea provizorie pe cauțiune poate fi acordată în cazul în care este aplicată măsura asiguratorie pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune și s-a depus cauțiunea stabilită de judecătorul de instrucție sau de către instanță.*”, dar și a celui conținut în art. 308 alin.(10) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova care indică că ” *În cazul pronunțării hotărârii privind liberarea provizorie a persoanei pe cauțiune, învinuitul este ținut sub arest pînă cînd cauțiunea stabilită de judecător nu va fi depusă la contul de depozit al procuraturii.*”.

În conformitate cu art. 7, 341-342, Cod de Procedură Penală al Republicii Moldova, art. 135 din Constituția RM, Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit a) și g) din Constituția Republicii Moldova instanța de judecată,

DISPUNE:

Se ridică din oficiu excepția de neconstituționalitate, pentru verificarea constituționalității prevederile art. 192 alin.(1) Cod Procedură Penală, și anume „*Liberarea provizorie pe cauțiune poate fi acordată în cazul în care este aplicată măsura asiguratorie pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune și s-a depus cauțiunea stabilită de judecătorul de instrucție sau de către instanță.*”, și a prevederilor conținute în art. 308 alin.(10) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova care indică că ”*În cazul pronunțării hotărârii privind liberarea provizorie a persoanei pe cauțiune, învinuitul este ținut sub arest pînă cînd cauțiunea stabilită de judecător nu va fi depusă la contul de depozit al procuraturii.*”, sub aspectul corespunderii cu prevederile art.7, art. 4, art. 8,art. 16, art. 20, art. 21, art. 23, art. 25, art. 26, art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

Se remite în adresa Curții Constituționale sesizarea instanței de judecată pentru verificarea constituționalității prevederilor art. 192 alin.(1) și al art. 308 alin.(10) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova.

Încheierea este definitivă.

Președintele ședinței,

Judecător

Corespunde originalului, Judecător

Digitally signed by Sandu Victor
Date: 2021.03.26 12:48:56 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Victor Sandu
Victor Sandu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE PRIVIND EXCEȚIA DE
NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a)
și lit.g) din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume Sandu 2. Prenume Victor

3. Funcția: *Judecător în cadrul Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana)*

6. Numele și prenumele reprezentantului* .....

7. Ocupația reprezentantului .....

8. Adresa reprezentantului.....

9. Tel.....

10. Fax .....

11. ....

* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

II – OBIECTUL SESIZĂRII

12. Prezenta sesizare vizează neconstituționalitatea prevederilor art. 192 alin (1) și al art. 308 alin.(10) din Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova (în continuare CPP).

Excepția de neconstituționalitate este ridicată în cadrul cauzei penale de examinare a demersului procurorului în Procuratura Mun. Chișinău, Oficiul Principal, Mircea Ciobanu, cu privire la prelungirea măsurii preventive sub formă de arest preventiv, pentru o perioadă de 30 zile, învinuitului **Catlabuga Sergiu Gheorghe**, aflată în procedura judecătorului Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana), Victor Sandu.

Conținutul prevederilor contestate este următorul:

Articolul 192 alin.(1) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, prevede că: „Liberarea provizorie pe cauțiune poate fi acordată în cazul în care este aplicată măsura asiguratorie pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune și s-a depus cauțiunea stabilită de judecătorul de instrucție sau de către instanță.”

Articolul 308 alin.(10) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, prevede că: „... În cazul pronunțării hotărârii privind liberarea provizorie a persoanei pe cauțiune, învinuitul este ținut sub arest până când cauțiunea stabilită de judecător nu va fi depusă la contul de depozit al procuraturii...”

Coroborând temeiurile de drept invocate supra, se denotă caracterul contradictoriu cu conținutul art. 192 alin. 2¹, art. 192 alin. 4 CPP, art. 192¹ alin. 3 punct 2) CPP, art. 197 alin. 1 punct (4) CPP, art. 202 alin. 1 și alin. 2) CPP, art. 205 alin. 1 CPP.

Astfel, consider că prevederile menționate, contravin următoarelor prevederi din Constituția Republicii Moldova:

Art. 4 din Constituția RM, „Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”;

Art. 7 din Constituția RM, „Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică”;

Art. 8 alin.(1) din Constituția RM, „ Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional”;

Art. 16 din Constituția RM, „ (1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, tară deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Art. 20 alin.(1) din Constituția RM., „Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.”

Art. 21 din Constituția RM., "Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale."

Art. 23 alin. (2) din Constituția RM., „Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Art. 25 din Constituția RM., „ Libertatea individuală și siguranța persoanei”

Art. 26 alin.(1) din Constituția RM. „ Dreptul la apărare este garantat.”

Art. 54 alin.(1) din Constituția RM., „ în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.”.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

13. Instanței de judecată i-a fost înaintat demersul procurorului în Procuratura Mun.Chișinău, Oficiul Principal, Mircea Ciobanu, cu privire la prelungirea măsurii preventive sub formă de arest preventiv, pentru o perioadă de 30 zile învinuitului **Catlabuga Sergiu Gheorghe**.

În motivarea demersului înaintat procurorul a menționat că, riscul eschivării de la urmărire penală și judecată a devenit actual, mai ales odată cu înaintarea acuzării, ceea ce trezește supoziții puternice învinuitului despre probabilitatea condamnării sale. Totodată există riscul că, în cazul aplicării unei alte măsuri preventive, învinuitul ar putea influența martorii, învinuții și tăinui sau distruge probele, fapt ce ar împiedica justa soluționare a cauzei și aflarea adevărului în cadrul prezentului proces penal.

Totodată, în procesului de examinare în ședință judiciară apărătorul Cirimpei Alen, acționând în interesele învinuitului **Catlabuga Sergiu Gheorghe**, a solicitat în privința ultimului înlocuirea măsurii preventive din arest preventiv în liberare provizorie pe cauțiune.

Prin încheierea din 19.03.2021, în acord cu prevederile art. art. 11, 41, 176, 177, 190, 191, 192, 195, 196 alin. (2), 309, 310 și 341 CPP, instanța de judecată, a admis cererea apărătorului Cirimpei Alen cu privire la eliberarea provizorie pe cauțiune a învinuitului **Catlabuga Sergiu Gheorghe** care se învinuiește în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 46, art. 190 alin.(5) CP, și a respins demersul procurorului în Procuratura mun.Chișinău, Oficiul Principal, Mircea Ciobanu, privind prelungirea măsurii preventive sub formă de "arestarea preventivă" în privința învinuitului **Catlabuga Sergiu Gheorghe**.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

14. Excepția de neconstituționalitate se ridică din motivul contradictorialității dintre prevederilor conținute în *art. 192 alin.(1) CPP*, și anume „*Liberarea provizorie pe cauțiune poate fi acordată în cazul în care este aplicată măsura asiguratorie pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune și s-a depus cauțiunea stabilită de judecătorul de instrucție sau de către instanță.*”, a prevederilor conținute în *art. 308 alin.(10) CPP* care indică că „*...În cazul pronunțării hotărârii privind liberarea provizorie a persoanei pe cauțiune, învinuitul este ținut sub arest până când cauțiunea stabilită de judecător nu va fi depusă la contul de depozit al procuraturii.*”, și prevederilor conținute în *art. 192¹ alin. 3 punct 2) CPP, art. 197 alin. 1 punct (4) CPP, art. 202 alin. 1 și alin. 2) CPP, art. 205 alin. 1 CPP, art. 192 alin. 2¹ și art. 192 alin. 4 CPP*, sub aspectul corespunderii cu prevederile art. 4, art. 8, art.7, art. 16, art. 20, art. 21, art. 23, art. 25, art. 26, art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

Argumentăm aceste afirmații prin următoarele elemente de fapt și de drept.

Astfel, ca forme de ingerință permise de lege în libertatea individuală, măsurile preventive sunt rigurose și amănunțit reglementate. Este o condiție cu caracter general care impune ca, în toate cazurile unde este permisă, privarea de libertate să se facă potrivit căilor legale. Această formulă apare, în mod evident, ca fiind o garanție fundamentală împotriva arbitrarului.

Ca parte integrantă a procesului penal, prezumția de nevinovăție constituie baza procesuală a dreptului la apărare și a celorlalte drepturi acordate învinuitului sau inculpatului. Persoana, ca subiect al protecției legale, este apărată astfel contra arbitrarului și a oricăror manifestări abuzive a organelor judiciare prin care i s-ar pune în sarcină fapte penale și s-ar lua măsuri de sancționare a unor asemenea fapte.

În accepțiunea juridică, libertatea este o valoare socială promovată, dezvoltată și ocrotită de normele juridice, în sensul că personalitatea omului își găsește afirmarea prin libertățile consacrate și asigurate de ordinea de drept.

Totuși, libertatea mai înseamnă și că individul trebuie să suporte consecințele acțiunilor sale, libertatea și responsabilitatea fiind inseparabile. Trebuie subliniată distincția între libertate ca atribut al ființei umane și libertatea ca drept fundamental al persoanei.

Sub primul aspect libertatea are în vedere posibilitatea de mișcare a persoanei, ea însoțind toate manifestările sociale ale acesteia și fiind inclusă în noțiunea de inviolabilitate a persoanei.

Sub cel de-al doilea aspect, libertatea apare ca un ansamblu de drepturi consacrate în primul rând prin Constituție, dar și prin alte reglementări juridice.

Negarea sau suprimarea libertății individuale a drepturilor fundamentale echivalează cu oprimarea persoanei, după cum manifestarea fără nici o limită a libertăților individuale creează pericolul anarhiei. Din dorința de a evita aceste două extreme, starea de libertate a persoanei a făcut obiectul reglementărilor normelor de drept, care îi configurează conținutul și îi determină întinderea, consacându-se astfel un *status libertatis* al persoanei.

Art.1 al Codului de procedură penală prevede imperios scopurile procesului penal, precizând în alin.(3) că „*organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sînt obligate să activeze în așa mod încît* nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca *nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrîngere*”.

Limitarea temporară a drepturilor și libertăților persoanei și aplicarea de către organele competente a măsurilor de constrîngere față de ea se admit numai în cazurile și în modul strict prevăzute de legea procesual penală (art.10 alin.(2) din CPP).

Fundamentele regulatorii ale art.25 prevăzute în Constituției și-au găsit reflecție și desfășurare normativă în conținutul Codului de procedură penală unde, în art.11 CPP, este stipulat principiul „inviolabilitatea persoanei”.

Totodată, în **Titlul II, Capitolul V** al legii procesual penale se conțin normele juridice de bază care vin să regleze institutul măsurilor preventive. Astfel, **art.175 alin.(3) CPP** prevede expres și exhaustiv lista măsurilor preventive de care se poate face uz la faza urmăririi penale, precum și în instanța de judecată, după cum urmează: 1) obligarea de a nu părăsi localitatea; 2) obligarea de a nu părăsi țara; 3) garanția personală; 4) garanția unei organizații; 5) ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport; 5¹) înlăturarea de la conducerea mijlocului de transport; 6) transmiterea sub supraveghere a militarului; 7) transmiterea sub supraveghere a minorului; 8) liberarea provizorie sub control judiciar; 9) **liberarea provizorie pe cauțiune**; 10) arestarea la domiciliu; 11) arestarea preventivă... (5) Liberarea provizorie sub control judiciar și liberarea provizorie pe cauțiune sînt măsuri preventive de alternativă arestării și pot fi aplicate numai față de persoana în privința căreia s-a înaintat demers pentru arestare sau față de învinuitul, inculpatul care sînt deja arestați.

Conform art. 176 CPP, (1) Măsurile preventive pot fi aplicate de către procuror, din oficiu ori la propunerea organului de urmărire penală, sau, după caz, de către instanța de judecată numai în cazurile în care există suficiente temeiuri rezonabile, susținute prin probe, de a presupune că bănuitul, învinuitul, inculpatul ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să exercite presiune asupra martorilor, să nimicească sau să deterioreze mijloacele de probă sau să împiedice într-un alt mod stabilirea adevărului în procesul penal, să săvîrșească alte infracțiuni ori că punerea în libertate a acestuia va cauza dezordine publică. De asemenea, ele pot fi aplicate de către instanță pentru asigurarea executării sentinței.

Conform art. 190 CPP, liberarea provizorie sub control judiciar sau pe cauțiune poate fi dispusă de către judecătorul de instrucție sau, după caz, de către instanța de judecată, la

solicitarea procurorului, a persoanei arestate preventiv sau a avocatului acesteia.

Principiul statului de drept, consfințit în art. 1 din Constituție, garantează o justiție penală echitabilă, fapt ce impune obligația de a supraveghea în permanență, în ce măsură normele materiale și procesuale corespund prevederilor constituționale. Prin urmare, asigurarea aplicării uniforme a normelor penale este un deziderat firesc al oricărui sistem judiciar democratic. Colaborarea dintre doctrină și jurisprudență este un proces evident și inevitabil pentru identificarea soluțiilor optime, ce au ca obiectiv drepturile omului și lupta cu criminalitatea. Din aceste considerente, procedura penală este numită și un „drept constituțional în acțiune”.

Ca finalitate a procesului judiciar, o importanță primordială are calitatea actului de justiție – act ce va asigura autoritatea de lucru judecat. Calitatea actului de justiție are un impact nu numai asupra intereselor justiției, ce derivă din dreptul la un proces echitabil, dar și pentru garantarea că nici o persoană nu va fi atrasă arbitrar la răspundere.

Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție, care statuează asupra obligației statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.

Prima condiție existentă în clauzele limitative din Convenție este ca ingerința sau măsura intruzivă să fie prevăzută de lege. Expresia „prevăzută de lege” pretinde în primul rând ca măsura imputată să aibă o bază în dreptul național. Ea se mai referă la calitatea legii în discuție, în sensul în care legea trebuie să fie accesibilă destinatarului, care trebuie să poată să prevadă consecințele acțiunilor sau ale inacțiunilor sale în baza acesteia. Legea trebuie să fie compatibilă cu preeminența dreptului.

Analizând ansamblul măsurilor de constrângere în sens larg putem afirma cu certitudine, că arestarea preventivă și arestarea la domiciliu generează cele mai însemnate efecte juridice sub aspectul limitării dreptului fundamental la libertate și siguranță.

Totodată, reținerea, în calitate de măsură de constrângere provizorie, are aceleași repercusiuni asupra libertății, deosebirea față de arestare fiind mai degrabă de durată detenției decât de intensitatea afectării principiului inviolabilității persoanei.

În această parte eliberarea persoanei nu înseamnă că, dacă se constată vinovăția sa, nu va fi condamnată sau nu va executa sentința.

Astfel, este de menționat că una din modalitățile cele mai frecvente de privațiune de libertate în cadrul procedurii penale este arestul preventiv. Acest tip de detenție, prevăzut la alineatul c) al articolului 5 § 1 din Convenție, constituie una din excepțiile de la regula generală

enunțată la articolul 5 § 1, potrivit căreia fiecare are dreptul la libertate. Perioada avută în vedere începe din momentul în care individul este arestat (Tomasi c. Franței, 27 august 1992, § 83, seria A nr. 241-A) sau privat de libertatea sa (Letellier c. Franței, 26 iunie 1991, § 34, serie A nr. 207), și ea finalizează odată cu eliberarea persoanei și/sau când, chiar și prima instanță, statuează asupra acuzațiilor aduse (a se vedea, printre altele, Wemhoff c. Germaniei, 27 iunie 1968, p. 23, § 9, seria A nr. 7 ; Labita c. Italiei [MC], nr. 26772/95, § 147, CEDH 2000-IV ; Kalachnikov c. Rusiei, nr. 47095/99, § 110, CEDH 2002-VI, și Solmaz c. Turciei, nr. 27561/02, §§ 23-24, 16 ianuarie 2007).

Dacă arestul preventiv poate fi admisibil pentru motivele enunțate la alineatul 1 c) al articolului 5 din Convenție (De Jong, Baljet și Van den Brink c. Olandei, 22 mai 1984, § 44, seria A nr. 77), alineatul 3 din același articol, care formează împreună cu alineatul 1 c) un tot întreg, impune anumite garanții procedurale. În special, el prevede că durata de arest preventiv trebuie să fie rezonabilă: și deci nu este nelimitată.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții privind articolul 5 § 3, persistența motivelor plauzibile de a suspecta persoana privată de libertate că ar fi comis o infracțiune este o condiție sine qua non a legalității arestului, dar peste un anumit timp, ea nu este suficientă. Curtea trebuie astfel, să stabilească 1) dacă alte motive adoptate de către autoritățile judiciare continuă a legitima privarea de libertate și 2) când aceste motive sunt « pertinente » și « suficiente », dacă autoritățile naționale au acordat o « diligență specială » în aplicarea procedurii (a se vedea, printre alte cauze, Letellier, precitat, § 35, și Idalov c. Rusiei [MC], no 5826/03, § 140, 22 mai 2012). Curtea spune că autoritățile trebuie să demonstreze într-o manieră convingătoare că fiecare perioadă de detenție, cât de scurtă nu ar fi ea, era justificată. Odată ce autoritatea decide că o persoană trebuie să fie eliberată sau deținută, ea trebuie să analizeze dacă nu există alte mijloace pentru a asigura prezența la proces (ibidem).

Totodată prezumția este mereu în favoarea eliberării. Cum Curtea a spus în cauza Neumeister c. Austriei 27 iunie 1968, p. 37, § 4, seria A nr. 8), în a doua parte a articolului 5 § 3 – punerea în libertate în timpul procedurii - nu oferă autorităților judiciare o opțiune între judecarea într-o perioadă rezonabilă și punerea în libertate provizorie a învinuiților în așteptarea procesului. Detenția preventivă a acuzaților nu poate fi menținută în afara unor limite rezonabile (Wemhoff, precitat, § 5) ; chiar și dacă durata procedurii penale nu este supusă criticii, cea a detenției nu trebuie să depășească o perioadă de timp rezonabilă (Stögmüller, precitat § 5). Până la condamnarea sa, persoana învinuită trebuie să beneficieze de prezumția nevinovăției, iar dispoziția analizată are ca și obiect esențial de a impune punerea în libertate provizorie din moment ce menținerea în detenție încetează să mai fie rezonabilă. (McKay, precitat, § 41).

Obligația de a veghea ca într-o cauză anumită arestul preventiv să nu depășească termenul rezonabil, incumbă în primul rând autorităților judiciare naționale. În consecință, ele trebuie, ținând cont în mod corespunzător de principiul prezumției nevinovăției, să examineze toate circumstanțele de natură să afirme sau infirme existența unui interes public ce ar justifica

derogarea de la regula fixată de articolul 5 și să le includă în deciziile lor privind cererile de eliberare din arest. Curtea va determina violarea sau non-violarea articolului 5 § 3 luând în calcul motivele care figurează în deciziile de judecată și faptele incontestabile invocate de reclamant în cererea sa (a se vedea, printre altele, Kudła, precitat, § 110, și Idalov, precitat, § 141)

Este de menționat că eliberarea provizorie este, în principiu, o regulă, iar detenția este o excepție. Detenția preventivă este considerată o măsură excepțională, deoarece este privirea de libertate fără ca vinovăția inculpatului să nu fie încă stabilită.

În principiu, fiecare suspect este considerat nevinovat atâta timp cât vinovăția sa nu este stabilită acționând principiul prezumției nevinovăției, deoarece numai instanța, după evaluarea faptelor infracțiunii, are dreptul la condamnare.

Urmează a fi menționat că înainte ca judecătorul să declare persoana vinovată în hotărârea finală și înainte de pronunțarea condamnării, există un proces lung prin care persoana este presupusă a fi nevinovată. În timpul acestui proces, persoana poate cere eliberarea din arest dacă este arestat, cu toate acestea, el / ea poate fi eliberat sau poate rămâne provizoriu în custodia statului.

Astfel, potrivit art. 190 CPP, persoana arestată preventiv în condițiile art. art. 185, 188 CPP poate cere punerea sa în libertate provizorie sub control judiciar sau pe cauțiune ca măsuri alternative arestului preventiv.

Prin cauțiune se permite persoanelor arestate să rămână în afara închisorii în așteptarea procesului, totodată cauțiunea reprezintă suma de bani pe care trebuie să o plătească inculpatul/învinuitul – cu scopul de a garanta respectarea de către el a obligațiilor ce-i revin în timpul liberării provizorii.

Totodată cauțiune poate fi stabilită doar dacă motivele care justifică arestarea sunt convingătoare. Când asemenea motive sunt convingătoare, quantumul cauțiunii trebuie "apreciat în primul rând în raport cu persoana în cauză, bunurile sale ... cu alte cuvinte, cu gradul de încredere că perspectiva pierderii siguranței în cazul neapariției sale la proces va constitui o piedică suficientă pentru a-i înlătura orice dorință din partea sa de a se sustrage" (a se vedea *Neumeister c. Austriei*, hotărârea din 27 iunie 1968, Seria A, nr. 8, p. 40 § 14).

În plus, quantumul cauțiunii trebuie să fie justificat în mod corespunzător în decizia prin care se stabilește (*Georgieva împotriva Bulgariei*, pct.15 și 30-31) și ia în considerare resursele persoanei în cauză (*Gafà împotriva Maltei*, pct.70; *Hristova împotriva Bulgariei*, pct.111), precum și capacitatea sa de a-l achita (*Tochev împotriva Bulgariei*, pct.69-73). În anumite condiții, ar putea fi rezonabil să se ia în considerare amploarea prejudiciului imputat [*Mangouras împotriva Spaniei(MC)*, pct.81 și 92].

Totodată se va menționa - faptul că un deținut rămâne în detenție după ce a obținut liberarea pe cauțiune arată că instanțele interne nu au analizat cu minuțiozitatea necesară suma adecvată pentru cauțiune (*Gafà împotriva Maltei*, pct.73; *Kolakovic împotriva Maltei*, pct.72)

Autoritățile au obligația de a desfășura procedura cu „diligență specială”, chiar și atunci când cauțiunea este acordată formal, dar persoana rămâne în detenție deoarece nu dispune de mijloacele necesare pentru a o plăti (ibidem, pct.74; Gafă împotriva Maltei, pct.71).

În cauza Mușuc v. Moldova, nr.42440/06 din 06/11/2007, Curtea a constatat că încălcarea articolului 5§3 din cauza că reclamantului i s-a cerut să plătească cauțiune și a continuat să fie deținut pe motiv că nu a plătit-o. Curtea a notat că cerința care reclamantul să plătească cauțiunea și continuitatea detenției sale ca urmare a omisiunii de a o plăti a constituit o altă violare a articolului 5§3.

Relevant și de menționat este și faptul că „preeminența dreptului în materie penală exprimă printre altele asigurarea legalității infracțiunilor și pedepselor; inadmisibilitatea aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special, prin analogie”.

Totodată, incriminarea faptelor în legile penale, stabilirea pedepsei pentru ele, precum și alte reglementări, se întemeiază pe rațiuni de politică penală. Astfel, legea penală constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă.

Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea *securității raporturilor juridice* și ordonarea eficientă a relațiilor sociale în prezenta sesizare.

În aceasta parte un prim aspect care urmează a fi examinat de înalta Curte se referă la incertitudinea prevederilor art. 192 alin.(1) dar și celor prevăzute de art. 308 alin.(10) CPP RM, cu cele ale art. 192¹ alin. 3 punct 2) CPP, art. 197 alin. 1 punct (4) CPP, art. 202 alin. 1 și alin. 2) CPP, art. 205 alin. 1 CPP, art. 192 alin. 2¹ și art. 192 alin. 4 CPP, sub aspectul corespunderii cu prevederile art.art. 4, 8, 7, 16, 20, 23 alin.(2), 25, 26, 54 din Constituție.

Astfel, se va menționa că conform art. 192 CPP, (1) Liberarea provizorie pe cauțiune poate fi acordată în cazul în care este aplicată măsura asiguratorie pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune și s-a depus cauțiunea stabilită de judecătorul de instrucție sau de către instanță.

(2) Liberarea provizorie pe cauțiune nu se aplică dacă se constată unul din cazurile prevăzute la art.191 alin.(2).
Notă: Se declară neconstituțional art.192 alin.(2) conform Hot. Curții Constituționale nr.15 din 28.05.2020, în vigoare 28.05.2020

Coroborând temeiurile de drept invocate supra se denotă că legiuitorul la art. 192 alin. 1) CPP a prevăzut 2 condiții de acordarea liberării provizorie pe cauțiune:

I. În cazul în care este aplicată măsura asiguratorie pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune. (se va menționa că această condiție este în contradicție cu art. 192¹ alin. 3 punct 2), art. 197 alin. 1 punct (4), art. 202 alin. 1 și alin. 2), art. 205 alin. 1 CPP):

II. S-a depus cauțiunea stabilită de judecătorul de instrucție sau de către instanță.(se va menționa că această condiție este în contradicție cu art. 192 alin. 2¹ și art. 192 alin. 4 CPP, care la rândul său sunt în contradicție cu art. 308 alin.(10)CPP):

În continuare este de menționat caracterul contradictoriu în cazul primei (I) condiții cu prevederile art. 192¹ alin. 3 punct 2), art. 197 alin. 1 punct (4), art. 202 alin. 1 și alin. 2), art. 205 alin. 1 CPP.

Conform art. 192¹ CPP, (1) Dispunerea cauțiunii se face pe numele învinuitului, inculpatului, prin depunerea unei sume de bani determinate pe contul depozitar al procuraturii ori prin constituirea unei garanții reale, mobiliare ori imobiliare, în limitele unei sume de bani determinate, în favoarea aceluiași organ. (2) Valoarea cauțiunii se determină de către judecătorul de instrucție sau de către instanța de judecată de la 300 la 100000 de unități convenționale, în funcție de starea materială a persoanei respective și de gravitatea infracțiunii.

(3) Cauțiunea garantează:

1) participarea învinuitului, inculpatului la procesul penal și respectarea de către acesta a obligațiilor prevăzute la art.192 alin.(3);

2) *plata despăgubirilor bănești acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infracțiune și plata amenzii.*

Conform art. 197 CPP, (1) În scopul asigurării ordinii stabilite de prezentul cod privind urmărirea penală, judecarea cauzei și executarea sentinței, *organul de urmărire penală, procurorul, judecătorul de instrucție sau instanța, conform competenței, sînt în drept să aplice față de bănuit, învinuit, inculpat alte măsuri procesuale de constrîngere, cum ar fi:* **4) măsuri asiguratorii în vederea reparării prejudiciului cauzat de infracțiune;**

Conform art. 202 CPP, (1) *Organul de urmărire penală din oficiu sau instanța de judecată, la cererea părților, poate lua în cursul procesului penal măsuri asiguratorii pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii. (2) Măsurile asiguratorii pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii, constau în sechestrarea bunurilor mobile și imobile în conformitate cu art.203-210.*

Conform art. 205 CPP, (1) *Punerea sub sechestrul a bunurilor poate fi aplicată de către organul de urmărire penală sau de către instanță numai în cazurile în care există o bănuială rezonabilă că bunurile urmărite vor fi tănuite, deteriorate sau cheltuite. (2) Punerea sub sechestrul a bunurilor se aplică în baza ordonanței organului de urmărire penală, cu autorizația judecătorului de instrucție sau, după caz, a încheierii instanței de judecată.* Procurorul, din oficiu sau la cererea părții civile, înaintează judecătorului de instrucție demers, însoțit de ordonanța organului de urmărire penală privind punerea bunurilor sub sechestrul. Judecătorul de instrucție, prin rezoluție, autorizează punerea bunurilor sub sechestrul, iar instanța de judecată decide asupra cererilor părții civile ori ale altei părți, dacă bănuiala rezonabilă indicată la alin.(1) este motivată.

Din esența celor expuse supra rezultă că norma de drept, a cărei constituționalitate se solicită a fi verificată, urmează a fi aplicată la soluționarea posibilității aplicării în privința învinuitului sa a inculpatului a măsurii preventive "Liberarea provizorie pe cauțiune".

Astfel, potrivit art.7 alin.(3) Cod de procedură penală, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor

Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, se sesizează Curtea Constituțională.

În urma analizei sistemice, care urmează a fi procedeu tehnic de interpretare a normelor respective ne permite să concluzionăm, că obligații prevăzute de către norma de drept nu corespund criteriului de previzibilitate, iar altele diferite persoane, în condiții asemănătoare/similare sunt tratați inegal, contrar obligației statului de a-și plasa proprii cetățeni anume prin prisma egalității.

Mai mult ca atât este de menționat că potrivit art. 10 alin. (1) Cod de procedură penală, „toate organele și persoanele participante la procesul penal sînt obligate să respecte drepturile, libertățile și demnitatea persoanei”.

Alineatul 2 al aceluiași articol stipulează că, „limitarea temporară a drepturilor și libertăților persoanei și aplicarea de către organele competente a măsurilor de constrîngere față de ea se admit numai în cazurile și în modul strict prevăzute de prezentul cod.

Interpretând norma inserată la art. 202 alin.(1) CPPRM, reținem că ”.. Organul de urmărire penală din oficiu sau instanța de judecată, la cererea părților, poate lua în cursul procesului penal măsuri asiguratorii pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii.”, iar potrivit art. 205 alin.(1) și (2) al CPPRM ”... (1) Punerea sub sechestrul a bunurilor poate fi aplicată de către organul de urmărire penală sau de către instanță numai în cazurile în care există o bănuială rezonabilă că bunurile urmărite vor fi tănuite, deteriorate sau cheltuite. Punerea sub sechestrul a bunurilor se aplică în baza ordonanței organului de urmărire penală, cu autorizația judecătorului de instrucție sau, după caz, a încheierii instanței de judecată. Procurorul, din oficiu sau la cererea părții civile, înaintează judecătorului de instrucție demers, însoțit de ordonanța organului de urmărire penală privind punerea bunurilor sub sechestrul. Judecătorul de instrucție, prin rezoluție, autorizează punerea bunurilor sub sechestrul, iar instanța de judecată decide asupra cererilor părții civile ori ale altei părți, dacă bănuiala rezonabilă indicată la alin. (1) este motivată.”.

În conformitate cu raționamentele expuse mai sus se va menționa că punerea sub sechestrul a bunurilor este un drept al organului de urmărire penală sau a instanței dar nu o obligație imperativă impusă de CPP. Mai mult decât atât, punerea sub sechestrul a bunurilor poate fi numai în cazurile în care probele acumulate permit de a presupune întemeiat că bănuitul, învinuitul, inculpatul sau alte persoane la care se află bunurile urmărite le pot tănuie, deteriora, cheltui.

În astfel de condiții se denotă că prevederile actuale inserate la art. 192 alin.(1) CPP permit instanței de a acorda persoanei liberarea provizorie pe cauțiune doar ”... În cazul în care este aplicată măsura asiguratorie pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune...”, limitând dreptul persoanei de a beneficia de măsura preventivă ” Liberarea provizorie pe cauțiune”.

Totodată se va menționa că măsurile asigurătorii au un caracter real și nu personal, deoarece acestea vizează bunurile anumitor persoane, și nu persoanele. Măsurile asigurătorii sunt măsuri de constrângere și nu de ocrotire a suspectului sau inculpatului ori a părții responsabile civilmente.

Mai mult decât atât art. 192¹ alin. 3 punct 2) CPP prevede că cauțiunea garantează plata despăgubirilor bănești acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infracțiune și plata amenzii.

Dintr-o altă perspectivă obiectivul esențial al liberării provizorii pe cauțiune este asigurarea desfășurării normale a procesului penal, fără însă a ține în stare de arest persoana învinuită de săvârșirea unei infracțiuni.

În continuare este de menționat caracterul contradictoriu în cazul celei de a doua (II) condiție cu prevederile art. 192 alin. 2¹ și art. 192 alin. 4 CPP, care la rândul său sunt în contradicție cu art. 308 alin.(10)CPP.

Conform art. 192 CPP, (2¹) Judecătorul de instrucție sau instanța de judecată dispune, prin încheiere, respingerea demersului de arestare preventivă sau de arestare la domiciliu și aplicarea măsurii de liberare provizorie pe cauțiune, stabilește valoarea cauțiunii, precum și termenul de depunere a acesteia. (4) Dacă învinuitul, inculpatul nu depune cauțiunea în termenul stabilit de instanța de judecată, la demersul procurorului se dispune înlocuirea măsurii cu arestarea preventivă sau arestarea la domiciliu.

Conform art. 308 alin.(10) CPP, ... în cazul pronunțării hotărârii privind liberarea provizorie a persoanei pe cauțiune, învinuitul este ținut sub arest pînă cînd cauțiunea stabilită de judecător nu va fi depusă la contul de depozit al procuraturii.

Astfel, se va menționa practica CtEDO, conform căreia faptul că un deținut rămâne în detenție după ce a obținut liberarea pe cauțiune arată că instanțele interne nu au analizat cu minuțiozitatea necesară suma adecvată pentru cauțiune (Gafă împotriva Maltei, pct.73; Kolakovic împotriva Maltei, pct.72). Autoritățile au obligația de a desfășura procedura cu „diligență specială”, chiar și atunci când cauțiunea este acordată formal, dar persoana rămâne în detenție deoarece nu dispune de mijloacele necesare pentru a o plăti (ibidem, pct.74; Gafă împotriva Maltei, pct.71).

În cauza Mușuc v. Moldova, nr.42440/06 din 06/11/2007, Curtea a constatat că încălcarea articolului 5§3 din cauza că reclamantului i sa cerut să plătească cauțiune și a continuat să fie deținut pe motiv că nu a plătit-o. Curtea a notat că cerința care reclamantul să plătească cauțiunea și continuitatea detenției sale ca urmare a omisiunii de a o plăti a constituit o altă violare a articolului 5§3.

Totodată, unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității. Preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept, inclusiv prin normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii,

distinctive în raport cu alte categorii de norme, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență.

Considerăm, că prin modalitatea de reglementare conținută în norma vizată legiuitorul a depășit vădit previzibilitatea normei, cât și faptului că, legile pot stabili drepturi și obligații care însă nu pot deroga de la garanțiile fundamentale, ele în esență doar având rol de transpunere a principiilor, drepturilor și obligațiilor cetățenilor statului respectiv.

La caz, norma permite limitarea dreptului persoanei contrar art. 5 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, dreptul de a beneficia de un proces echitabil și a cunoaște îndatoririle lui.

Este esențial de menționat că, incertitudinea formulării normelor precitate, și incertitudinea privind constituționalitatea aplicării acestora, au dictat necesitatea sesizării Curții Constituționale, care urmează a verifica constituționalitatea contradictorialității prevederilor art. 192 alin. (1) și al art. 308 alin.(10) CPP RM sub aspectele expuse în prezenta sesizare.

Fără aceste reglementări rămâne un loc pentru interpretare arbitrară a normei sus-menționate - art. 192 alin. (1) și al art. 308 alin.(10) CPP RM, de către instanțele judecătorești, iar practica Curții Europene este înaintată împotriva oricăror posibilități de a acționa arbitrar, cu rea-credința din partea autorităților naționale (vezi cauza *Bozano v. Franța*, hotărârea din 18.12.1986 etc.)

Din formularea neclară a normei art. 192 alin. (1) și al art. 308 alin.(10) Cod de Procedură Penală, reiese aplicarea neclară a acesteia de către instanțele judecătorești, prin aceasta învinuitului, inculpatului este îngrădit de la un proces echitabil.

Astfel, prin redacția actuală a normelor sus-menționate se creează colizia, în primul rând, și cu prevederile art. 23 alin. (2) din Constituție. Acest articol implică, între altele, adoptarea de către legiuitor a unor reguli procedural clare, în care să se prescrie cu precizie condițiile și termenii în care justițiabilii își pot exercita drepturile și obligațiile.

Instanța reamintește că preeminența dreptului presupune, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de către Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41).

Curtea Europeană a subliniat în jurisprudența sa că legea urmează să întrunească standardul calității, *i.e.* ca aceasta să fie accesibilă și previzibilă (*Rohlena v. Cehia* [MC], 27 ianuarie 2015, § 50; *Vasiliauskas v. Lituania* [MC], 20 octombrie 2015, § 154; *Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 48). De altfel, se notează că și articolul 23 alin.(2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

Condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată dispune de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (*Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a

acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea publicându-se în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

De asemenea, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr.28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

Prin urmare, pentru conformitatea cu normele juridice cu forță juridică superioară, nu este suficient ca măsura prin care se aduce atingere drepturilor fundamentale să se circumscrie unor cazuri prevăzute în lege, ci aceasta trebuie să dispună de previzibilitate, și să răspundă cerinței proporționalității măsurilor cu scopul legitim urmărit.

În contextul celor menționate, potrivit art.134 din Constituție, Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova care garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

O lege sau un alt act normativ, legitim adoptat de organele de resort, poate fi supus controlului constituționalității conform art.135 din Constituția Republicii Moldova, potrivit căruia Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

În limitele dezideratului constituțional, prevăzut de art. 23 alin. (2) al Constituției Republicii Moldova, considerăm că textul art. 192 alin.(1) și al art. 308 alin.(10) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, nu corespunde criteriilor de calitate a normei de drept: previzibilitate, precizie și claritate, și ca efect este incompatibilă cu norma constituțională.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

15. 1. Primirea spre examinare a prezentei sesizări și includerea ei pe ordinea de zi a Curții Constituționale;

2 Exercițarea controlului constituționalității prevederilor legale conținute în prevederile **art. 192 alin.(1) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova**, și anume „*Liberarea provizorie pe cauțiune poate fi acordată în cazul în care este aplicată măsura asiguratorie pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune și s-a depus cauțiunea stabilită de judecătorul de instrucție sau de către instanță.*” și a celui conținut în **art. 308 alin.(10) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova** care indică că „... În cazul pronunțării hotărîrii privind liberarea provizorie a persoanei pe cauțiune, învinuitul este ținut sub arest pînă cînd cauțiunea stabilită de judecător nu va fi depusă la contul de depozit al procuraturii.”, *sub aspectul corespunderii cu prevederile art. 192¹ alin. 3 punct 2) CPP, art. 197 alin. 1 punct (4) CPP, art. 202 alin. 1 și alin. 2) CPP, art. 205 alin. 1 CPP, art. 192 alin. 2¹ și art. 192 alin. 4 CPP, și a art.7, art. 4, art. 8, art. 16, art. 20, art. 21, art. 23, art. 26, art. 54 din Constituția Republicii Moldova.*

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

16. Prevederile relevante din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

În baza Hotărârii menționate Curtea Constituțională a hotărât în sensul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova coroborat cu art. 20,115,116 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui R. Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- Excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți, sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- Sesiizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor pe rolul cărora se află cauza;

- Judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:

1) Obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova;

2) Excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

3) Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

4) Nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

- Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea hotărârii, sesiizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/ completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor pe rolul cărora se află cauza în temeiul aplicării directe a art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

17.

- a) Încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, din 19.03.2021, nr. 16-277/2021
- b) Extras din încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, din 19.03.2021, nr. 16-277/2021.

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul .....mun. Chișinău.....

Data .....19 martie 2021.....

(Semnătura autorului sesizării)

Digitally signed by Sandu Victor
Date: 2021.03.26 13:02:46 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

